

Afdelingen for videregående
uddannelser og internationalt
samarbejde

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3395 541
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

16. oktober 2008
Sags nr.:

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

Notatet fremsendes i kopi til Folketingets Uddannelsesudvalg

Grundnotat om EU-Kommissionens meddelelse om ”Flersprogethed: Et aktiv for Europa og en fælles forpligtigelse” KOM (2008) 566

1. Resumé

Kommissionen fremlagde 19. september 2008 en meddelelse om flersprogethed. Formålet er, at øge bevidstheden om de værdier og muligheder, som den sproglige mangfoldighed i EU bringer med sig, og tilskynde til at hindringerne for den interkulturelle dialog fjernes. Fokus er på flersproglig betydning for social integration, beskæftigelses- og forretningsmuligheder. Kommissionen fremlægger i meddelelsen en politik for flersprogethed, som rækker ud over det rent uddannelsesmæssige og anskuer sprogproblematikken i sammenhæng med EU's dagsorden for social samhørighed og velstand, de to centrale mål i Lissabon strategien.

2. Baggrund

Kommissionen har siden 2002 arbejdet sammen med medlemsstaterne for at virkeliggøre Barcelonamålet, der tager sigte på at sætte borgerne i stand til at kommunikere på to sprog ud over deres modersmål. Det er primært sket ved at udvikle en indikator for sprogkunderskaber, ved at formulere strategiske anbefalinger og ved at inkludere fremmedsprogssfærdigheder blandt de vigtigste kompetencemål for livslang læring.

Kommissionen bekræftede i sin meddelelse fra 2005 om en ny ramme-strategi for flersprogethed værdien af sproglig mangfoldighed og afdækkede behovet for en bredere politik til fremme af flersprogethed. Denne analyse blev bekræftet af en omfattende høring i 2007-08, der omfattede en onlinehøring, der gav over 2 400 svar, og indlæg fra to rådgivende grupper om flersprogethedens bidrag til den interkulturelle dialog og sprogenes rolle i erhvervslivet.

Meddelelsen tilsigter ifølge Kommissionen et kvalitativt skift og fremlægger en politik, der rækker ud over det rent uddannelsesmæssige og anskuer sprogproblematikken i sammenhæng med EU's dagsorden for social samhørighed og velstand, de to centrale mål i Lissabon strategien.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmål om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmål om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Meddelelsen koncentrerer sig ifølge Kommissionen om personer, herunder deres evne til at kommunikere på flere sprog, deres muligheder for at få adgang til kulturelle oplevelser og tage aktivt del i samfundslivet. Overordnet fokus er på bedre muligheder for social integration og bedre beskæftigelses- og forretningsmuligheder.

Hovedformålet er, at øge bevidstheden om de værdier og muligheder, som den sproglige mangfoldighed i EU bringer med sig, og tilskynde til at hindringerne for den interkulturelle dialog fjernes.

Flersprogethed for interkulturel dialog og social samhørighed

Kommissionen understreger, at hvert af de mange nationale og regionale sprog og de mange mindretals- og indvandrersprog, der tales i Europa, tilføjer en facet til vores fælles kulturbaggrund. Kommissionen mener, at vi skal bruge flersprogethed til at fremme dialog og gensidig respekt. Kommissionen understreger, at flersprogede mennesker er et værdifuldt aktiv, fordi de fungerer som bindemiddel mellem de forskellige kulturer.

Kommissionen vil gøre strategisk brug af de relevante EU-programmer og -initiativer for at fremme flersprogetheden og:

- gennemføre oplysningskampagner om fordelene ved flersprogethed og ved at lære sig sprog med henblik på deltagelse i interkulturel dialog
- føre tilsyn med borgernes sprogfærdigheder gennem sprogindikatorer og Eurobarometerundersøgelser
- sammen med medlemsstaterne udveksle god praksis, uddanne retstolke og oversættere af juridiske tekster og etablere netværk for disse oversættere og tolke og udvikle specielle værktøjer til oversættelse af juridiske dokumenter og dermed forbedre adgangen til sådanne dokumenter

Medlemsstaterne opfordres til:

- at sørge for, at kvikskrannerne, der oprettes i henhold til servicedirektivet, bliver i stand til at arbejde på forskellige sprog og dermed bidrager til at lette leveringen af tjenesteydelser på tværs af grænserne
- lette adgangen til målrettede kurser i værtslandets sprog for personer, der ikke har det pågældende sprog som modersmål

Flersprogethed og velstand

Kommissionen mener, at sprogkunderskaber kan blive en konkurrencefordel for virksomhederne i EU. De understreger, at flersprogede virksomheder beviser, hvordan sproglig mangfoldighed og investeringer i sproglige og tværkulturelle kompetencer kan være med til at skabe fremgang til fordel for alle.

Kommissionen har foretaget en undersøgelse af betydningen for EU's økonomi af manglende sprogkunderskaber i virksomhederne. Denne undersøgelse anslår, at 11 % af de eksporterende små og mellemstore virksomheder i EU mister kontrakter på grund af sprogbarriererne.

Kommissionen fastslår, at sproglige og tværkulturelle kompetencer øger chancerne for at få et bedre job. De mener, at det især er kendskabet til flere fremmedsprog, der giver en konkurrencemæssig fordel, og virksomhederne søger i stigende omfang personale med forskellige sprogfærdigheder, så de kan drive virksomhed både i og uden for EU.

Kommissionen vil:

- fremme mobiliteten blandt studerende, lærlinge, arbejdstagere og unge iværksættere
- udbrede resultaterne af en løbende undersøgelse af sammenhængen mellem sprogkunderskaber, kreativitet og innovation
- oprette en permanent platform for udveksling af bedste praksis mellem virksomheder, hvor der indsamles relevant information fra erhvervslivet, arbejdsmarkedets parter, handelsorganisationer, handelskamre, handelsfremmende organisationer, skoler og myndigheder med ansvar for uddannelse

Medlemsstaterne opfordres til:

- at sørge for, at der tages behørigt hensyn til sprogkunderskaber, der er erhvervet uden for det formelle undervisningssystem, og at således erhvervede sprogkunderskaber videreudvikles
- at tilskynde handelsfremmende organisationer til at udarbejde særlige programmer, navnlig for små og mellemstore virksomheder, som omfatter uddannelse i sprog
- at yde særlig støtte på nationalt og lokalt plan som supplement til EU's mobilitetsprogrammer

Livslang læring

Kommissionen mener, at tilbuddet om sprogundervisning er for begrænset til almen uddannelse. Ifølge Kommissionen er der nu behov for at sætte fokus på livslang opdatering af voksnes kompetencer. Samtidig bør der tilbydes undervisning i et større udvalg af sprog, så alle får mulighed for at vælge de sprog, de interesserer sig mest for.

Kommissionen vil:

- bruge EU's programmer for at støtte livslang undervisning i flere sprog og vil i dette øjemed fokusere på mobilitet for lærere og

studerende, uddannelse af sproglærere, skolepartnerskaber og forskning i og udvikling af innovative metoder, der er tilpasset forskellige målgrupper

- udarbejde en oversigt over bedste praksis inden for sproglæring og undervisning i en flersproget sammenhæng og stille den til rådighed for medlemsstaterne

Medlemsstaterne opfordres til:

- at give alle reelle muligheder for at tilegne sig de fornødne kompetencer på det eller de nationale sprog og to fremmedsprog
- at sørge for, at der tilbydes et rimeligt bredt udvalg af sprog, så den enkelte har mulighed for at vælge, og at sproguddannelsen tilpasses de lokale behov
- at styrke uddannelsen af lærere og alle andre, der beskæftiger sig med sprogundervisning
- at fremme mobiliteten blandt sproglærere med henblik på at styrke deres sproglige og tværkulturelle kompetencer

Medier, ny teknologi og oversættelse

Kommissionen mener, at alle skal have mulighed for at kommunikere effektivt i det udvidede EU. Dette berører ikke kun dem, der allerede er flersprogede, men også dem, der er ensprogede eller knap så gode til sprog.

Kommissionen vil:

- støtte tekstning og udbredelse af europæiske medieproduktioner
- støtte projekter til udvikling og udbredelse af sprog- og kommunikationsteknologier
- afholde en konference om oversættelsens betydning for fremme af åbenhed, forståelse og dialog mellem kulturer
- sammen med medlemsstaterne udvide anvendelsesområdet for IMI til mere lovregulerede erhverv og støtte de administrative samarbejdsforpligtelser, der består i henhold til servicedirektivet

Medlemsstaterne opfordres til:

- at samarbejde med interesserede parter med henblik på at fremme flersprogethed gennem medierne — især gennem støtte til tekstning af film — og udbredelse af kulturelle værker i Europa
- at tilskynde til yderligere udvikling og brug af nye teknologier i flersprogethedens tjeneste

Flersprogethedens eksterne dimension

Hovedmålet med den eksterne dimension er ifølge Kommissionen at udnytte de muligheder, der ligger i, at der tales EU-sprog i tredjelande, og at fremme undervisning og læring i EU-sprog i lande uden for EU og af ikke-EU-sprog i EU. Metoden er udveksling af viden og god praksis samt oprettelse af fælles interessentgrupper.

Kommissionen vil:

- udvikle partnerskaber og forbedre samarbejdet om flersprogethed med ikke-medlemsstater under hensyntagen til de muligheder, der er forbundet med europæiske sprog, der kan betragtes som verdenssprog
- fremme undervisning og læring af alle EU-sprog uden for EU

Medlemsstaterne opfordres til:

- yderligere at forbedre netværkssamarbejdet og det øvrige samarbejde mellem relevante institutter for at fremme udbredelsen af EU-sprog uden for EU bedre

Gennemførelse af meddelelsen

Kommissionen agter at føre en struktureret dialog på følgende fem områder:

- (1) Den vil gennem den åbne koordineringsmetode og som led i programmet uddannelse og erhvervsuddannelse 2010 samarbejde med medlemsstaterne i den hensigt at styrke flersprogethed i den nye strategiske samarbejdsramme efter 2010. Den vil derfor udvide arbejdsgruppen vedrørende sprogs mandat til at omfatte alle aspekter af flersprogethed.
- (2) Den vil oprette en platform for drøftelser og udveksling af god praksis med medier, kulturorganisationer og andre interesserede civilsamsfundsorganisationer for at fremme flersprogetheden i den interkulturelle dialog.
- (3) Med udgangspunkt i Erhvervsforummet vil den oprette en permanent ramme for samarbejde med de relevante interessenter.
- (4) Den vil indsamle og udbrede god praksis og gøre en systematisk indsats for at fremme synergier mellem de tre ovennævnte fora. Den vil regelmæssigt gøre status over, hvor langt man er nået, f.eks. ved at arrangere en EU-sprogkonference hvert andet år.
- (5) Den vil inddrage flersprogethed i relevante EU-politikker og træffe ovennævnte foranstaltninger.

Konklusion

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og de andre EU-institutioner til at give deres tilslutning til den tværgående politiske ramme for flersprogethed, der fremlægges i denne meddelelse, og til at gennemføre den på det mest passende niveau.

Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne foretage en samlet revision i 2012.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Meddelelsen har ikke umiddelbart konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien og erhvervslivet

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Undervisningsministeriet har igangsat en høring af danske interessenter med frist den 17. november 2008.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen.

Det er regeringens holdning, at det er hensigtsmæssigt med en høring af danske interessenter. Derfor er meddelelsen sendt i en høring med henblik på at få input til regeringens videre arbejde. Regeringen finder derfor, at det vil være hensigtsmæssigt at afvente udfaldet af denne høring.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På nuværende tidspunkt foreligger der ikke holdninger fra andre lande.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.